

Vier maanden na de verkiezingen en de positie van FvD

Electoraal gezien waren de afgelopen vier maanden, sinds de laatste verkiezingen, een windstille periode. Geen nieuw beleid, geen grote politieke gebeurtenissen en rondom de verschillen stadia tijdens de kabinetsformatie, ontstond ook geen electorale commotie. Verschuivingen voltrokken zich dan ook heel geleidelijk.

Dit is de huidige stand van zaken.

<i>zetels</i>	TK2017	16-7 2017	Versch met TK2017
VVD	33	33	
PVV	20	21	1
CDA	19	16	-3
D66	19	20	1
GroenLinks	14	13	-1
SP	14	11	-3
PvdA	9	11	2
ChristenUnie	5	5	
Partij voor de Dieren	5	5	
50PLUS	4	3	-1
SGP	3	3	
DENK	3	3	
Forum voor Democratie	2	6	4
Totaal	150	150	
VVD+CDA+D66+ChristenUnie	76	74	-2

Als we naar de overgangen tussen de partijen gaan kijken dan zien we per partij het volgende patroon:

- VVD:** De VVD houdt 84% van haar kiezers vast. Verliest weinig aan andere partijen, maar wint ook vrij weinig van andere partijen.
- CDA:** De positieve flow bij het CDA in de aanloop naar de verkiezingen, is inmiddels duidelijk verdwenen. Het CDA houdt nog 73% van haar kiezers vast, en wint vrijwel niets van andere partijen.
- D66:** 87% van de kiezers blijven D66 trouw. Er wordt weinig van andere partijen gewonnen, noch aan verloren.
- CU:** Electoraal gezien blijft deze partij stabiel.
- PVV:** 82% van de kiezers blijven trouw aan de PVV. Het verlies gaat vooral naar FvD. Dat wordt gecompenseerd door een kleine winst van CDA, VVD en SP.

SP: 75% blijft deze partij trouw. Er komen weinig kiezers van andere partijen over naar de SP.

GrLnks: 78% blijft deze partij trouw. Ook hier zien we weinig nieuwe kiezers.

PvdA: 91% blijft deze partij trouw. Er wordt gewonnen van GroenLinks.

PvdD en SGP: Meer dan 90% blijft deze partij trouw.

50PLUS: 65% van de kiezers geven nog aan 50PLUS te stemmen

FvD: Niet alleen bindt deze partij 95% van haar kiezers, maar er wordt duidelijk gewonnen van PVV, CDA, 50PLUS en VVD.

(Over DENK is te weinig informatie beschikbaar).

In dit onderzoek zoomen we verder in op de partij, die op de grootste winst staat: Forum voor Democratie.

Naast de 4% die nu aangeeft deze partij te stemmen, geeft nog eens 9% deze partij een kans op hun stem. 13% in totaal, hetgeen maar 2% minder is dan de kiezers, die nu aangeven PvdA te stemmen of die partij een kans te geven. Hieronder valt goed te zien met welke politieke partijen FvD electoraal concurreert. Bijna de helft van de PVV-kiezers geeft aan FvD nu te stemmen of een kans te geven op een stem! In mindere mate concurreert de partij ook met VVD, CDA en 50PLUS.

<i>Kans op stem op FvD</i>	16-7-2017
PVV	47%
CDA	12%
50PLUS	12%
VVD	10%
SP	4%
Partij voor de Dieren	4%
PvdA	2%
D66	1%
GroenLinks	1%
ChristenUnie	1%
Alle Nederlanders	13%

Ten aanzien van een serie kenmerken wordt nagegaan hoe dit potentiële electoraat is samengesteld en met name hoe het verschilt van het potentiële electoraat van de PVV.:

- De potentiële aanhang van FvD bestaat voor 60% uit mannen, terwijl bij de PVV het nu 50% is.
- FvD kent relatief meer kiezers onder de 35 jaar dan de PVV, maar ook relatief meer kiezers boven de 65. De PVV is duidelijk sterker bij de groep tussen de 35 en 65 jaar.
- Hoewel bij FvD er ook relatief meer lager opgeleiden dan hoger opgeleiden tot de potentiële aanhang gerekend kan worden, is het aandeel hoger opgeleiden bij FvD duidelijk hoger dan bij de PVV.
- FvD kent duidelijk meer potentiële kiezers vanuit de groep inkomens die bovenmodaal zijn dan het geval is bij de PVV.
- Terwijl van alle Nederlanders 42% aangeeft zich zorgen te maken over hun financiële toekomst, is dat bij de potentiële kiezers van FvD 49% en bij de potentiële kiezers van de PVV 63%.
- Op de vraag of de veranderingen van de laatste 10 jaar vooral kansen heeft opgeleverd of bedreigingen geeft van alle Nederlanders 36% aan dat het vooral bedreigingen zijn. Bij de potentiële kiezers van FvD is dat 52% en bij de potentiële kiezers van de PVV is dat 68%.

Deze laatste twee cijfers betreffen vragen die samen de “kansrijk-index” vormen waarover ik in september 2016 over heb gepubliceerd <http://bit.ly/2cPNKk4>.

Interessant is daarbij vast te stellen dat de kiezers van de 4 partijen, die nu bezig zijn om een regering te vormen, de laagste scores laten zien t.a.v. het zich zorgen maken over hun financiële toekomst (25%) en of de veranderingen vooral bedreigingen waren (21%). Fors anders dan de opvattingen van de FvD- of de PVV-kiezers (alsmede de SP- en 50PLUS kiezers).

We weten dat nieuwe partijen snelle heftige bewegingen kunnen maken t.a.v. hun potentiële electoraat. Ook dat nieuwe partijen, die een fors potentieel hadden, bij de volgende verkiezingen nog amper stemmen kregen.

Maar uit dit onderzoek blijkt duidelijk dat er een behoorlijke electorale ruimte voor FvD ligt, met name als de PVV om welke reden dan ook haar aantrekkingskracht zou gaan verliezen. In dat geval zou FvD nog wel eens een sterke aantrekkingskracht kunnen hebben voor kiezers van VVD en CDA, mochten die ontevreden worden over het optreden van een kabinet met deze beide partijen erin.